

NETWERK ONTWIKKELEN

Ruimte creëren voor de groei van onderlinge relaties

Versie 26 mei 2016

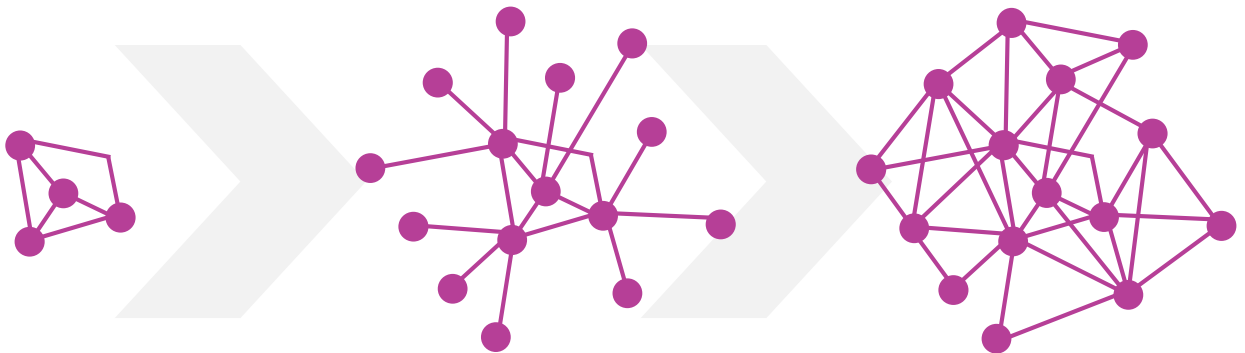
Het ontwikkelen van een netwerk is de derde stap in de pioniersreis. Er groeien relaties, er ontstaat iets van een gemeenschap. Is dat hetzelfde als een geloofsgemeenschap? Vereist het lidmaatschap? En hoe kun je bouwen aan een netwerk? Daarover gaat dit artikel.

Idealiter begint een pioniersplek met een pioniersteam. Soms kennen de mensen in het pioniersteam elkaar nog niet zo goed. Dan is het waardevol te investeren in die relaties. Zo kan het pioniersteam een mini-gemeenschap worden: de teamleden spreken elkaar regelmatig, delen lief en leed en zijn elkaar tot steun, net zoals de groep discipelen rond Jezus. Als het pioniersteam verder op reis gaat, bijvoorbeeld met 'liefhebben en dienen', ontstaan er ook relaties met andere mensen. Als er vervolgens *tussen* deze nieuwe mensen ook onderlinge relaties groeien, dan kun je spreken van een netwerk. Versimpeld weergegeven is dan het volgende proces tot ontwikkeling gekomen:

pioniersteam bouwt
aan onderlinge relaties

pioniersteam bouwt via liefhebben en
dienen relaties met nieuwe mensen

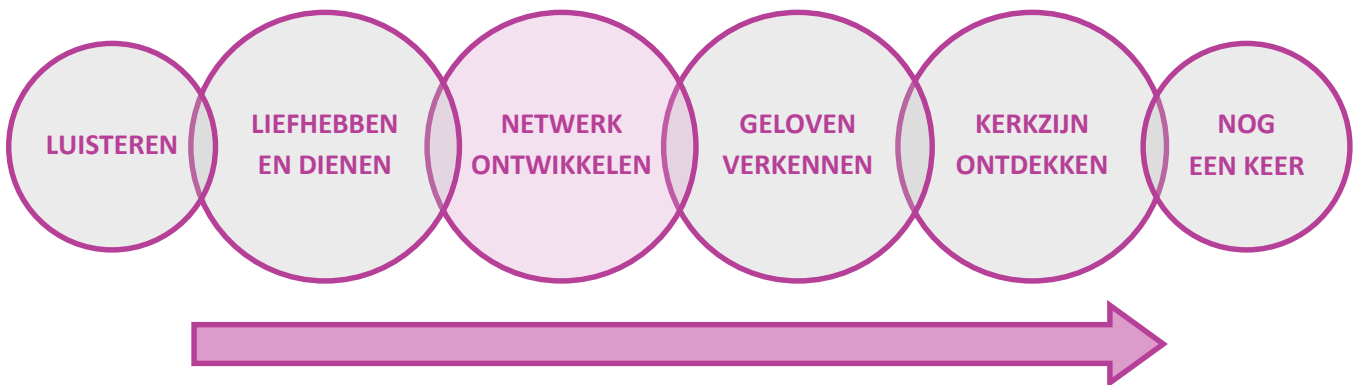
nieuwe mensen bouwen
ook onderlinge relaties

Mensen kunnen verschillende redenen hebben om deel te worden van een netwerk. Een pioniersteam besluit bijvoorbeeld om – na goed luisteren – elke donderdagavond op een pleintje te voetballen met tieners, omdat die zich anders vervelen. Dan kunnen er ook een paar dertigers meedoen die echt wat voor deze tieners willen betekenen. Anderen sluiten aan omdat ze voetballen leuk vinden. Weer anderen omdat ze het gezellig vinden. Zo groeit er een netwerk, waarbij mensen soms verschillende redenen hebben om betrokken te zijn. De praktijk is divers.

Het ontwikkelen van een netwerk van relaties kost tijd, dat komt doordat 'vertrouwen' het sleutelwoord is bij het bouwen aan relaties. En dat ontwikkelt zich vaak niet snel. Het is daarom niet vreemd als het doorlopen van de pioniersreis

vijf tot acht jaar duurt. Wees daarom ook niet verbaasd als het twee jaar kost voordat er iets van een netwerk zichtbaar wordt binnen jouw pioniersplek. Gun jezelf de tijd die nodig is!

De ontwikkeling van een netwerk is niet alleen een voorbereiding op de volgende stap in de pioniersreis. Zo'n relatienetwerk is in zichzelf waardevol, want gezonde relaties dragen bij aan de bloei van mensen: mensen kunnen er liefde en zorg ervaren. Mensen kunnen er zichzelf beter leren kennen en kunnen uitgedaagd worden om hun talenten te ontwikkelen. Je groeit *aan* en *met* elkaar.

Op de lange duur is het ontstaan van een netwerk ook essentieel voor een pioniersplek, want vanuit zo'n netwerk kan een besef van gezamenlijk eigenaarschap groeien: mensen voelen zich samen verantwoordelijk voor de pioniersplek en gaan praktisch meehelpen. Dat versterkt de duurzaamheid en het vergroot de kans dat het pionieren ook na de eerste jaren door kan gaan.

WAT IS EEN NETWERK?

Regelmatig ontstaat de vraag wat we in het kader van pionieren precies bedoelen met een netwerk. We noemen drie concrete dingen die wat ons betreft kenmerkend zijn voor het type netwerk dat we met pionieren beogen:

1. Meerdere persoonlijke relaties

Stel dat iemand alleen jou kent en meegaat naar het voetballen met tienerjongens... Deze persoon is nog geen deel van het netwerk. Je kunt je wel voorstellen dat iemand die *vijf* andere mensen kent zich al meer thuis voelt. Naarmate iemand *meer* mensen kent, is iemand *meer* onderdeel van het netwerk. Daarbij is het belangrijk anderen *persoonlijk* te leren kennen. Want als mensen – zoals in een theater – naast elkaar zitten, is er nog geen sprake van een relatie. Je leert iemand beter kennen als je samen dingen doet, als je gesprekken hebt en meer weet van elkaars situatie.

2. Regelmatig betrokken bij activiteiten

Naarmate mensen elkaar vaker treffen (bij activiteiten of op internet) is de kans groter dat er relaties tussen mensen groeien. Hoe vaak mensen bij een activiteit zijn, is meestal ook een goede indicator voor de mate waarin mensen zich onderdeel voelen van een netwerk. Het lijkt erop dat acht activiteiten per jaar een minimum is om een relationeel netwerk te vormen. Toch zegt het aantal activiteiten niet alles: een netwerk kan niet vaak bij elkaar komen en toch hecht zijn, bijvoorbeeld omdat er veel contact is via WhatsApp of doordat mensen in een klein dorp elkaar als vanzelf dagelijks ontmoeten.

3. Verbonden via een herkenbare identiteit

Ook een gezamenlijke identiteit is iets dat we als kenmerkend zien voor een relationeel netwerk, zoals we dat bij pionieren beogen. Mensen voelen dat ze erbij horen. Meestal komt dat ook tot uitdrukking in het feit dat een initiatief een eigen naam heeft. Op deze manier heeft een netwerk een herkenbare identiteit. Om een indruk te krijgen van de verbondenheid die mensen ervaren met een groep kun je dat vaak het beste aan henzelf vragen: “Voel je je onderdeel van...?”

Wat bedoelen we in het kader van pionieren met een netwerk? Samenvattend: een netwerk van mensen die onderling meerdere persoonlijke relaties hebben, die regelmatig bij activiteiten zijn en die zichzelf als betrokkene bij een herkenbare groep zien.

WAT EEN NETWERK NIET IS

Het is ook goed om te noemen wat we *niet* bedoelen met een netwerk. Allereerst maakt de omvang van de groep niet veel uit; ook een groep van tien mensen kan een netwerk vormen. En lidmaatschap is ook geen kenmerk van een netwerk. Daarnaast is niet vereist dat honderd procent helder is wie wel en wie geen deel is van het netwerk; de ‘randen’ van een netwerk kunnen vloeiend zijn. Tot slot is voor de ontwikkeling van een netwerk niet vereist dat het christelijk geloof of de Bijbel in deze fase van de pioniersreis een heel zichtbare rol spelen. Als er koffieochtenden zijn voor ouderen, of stilteretraites met dertigers, dan kan het heel goed zijn dat het christelijk geloof daar niet besproken wordt en dat er tóch sprake is van een netwerk. Dat is waardevol op zichzelf!

HOE ONTSTAAT EEN NETWERK?

Voor de ontwikkeling van een netwerk vormt het pioniersteam het startpunt. Als er binnen het pioniersteam géén warme banden zijn, is de kans klein dat andere mensen bij activiteiten warmte en openheid ervaren. Als het binnen jouw pioniersteam lukt om onderling de liefde te laten groeien, dan is er een grote kans dat andere mensen dat proeven en waarderen. Je leest daar ook over in Johannes 16:34-35 en Johannes 17:20-23.

Je kunt allerlei activiteiten organiseren om het ontstaan van een netwerk te stimuleren. Van een gezamenlijke wandeling met

ouderen tot een koffieochtend met jonge moeders. Van samen voetballen met tieners tot een gamecompetitie voor jonge twintigers. Van samen pizza’s bakken tot het samen realiseren van een musical. Laat je creativiteit de vrije loop! Toch laat het ontstaan van een netwerk zich niet helemaal dirigeren. Wel kun je werken aan goede randvoorwaarden, denk dan bijvoorbeeld aan:

- activiteiten organiseren die mensen echt als zinvol ervaren;
- een warme en open sfeer, waarin er aandacht en interesse is voor mensen;
- voldoende gelegenheid voor interactie, om ontspannen andere mensen te leren kennen.

Ook een charismatische voortrekker kan bijdragen aan het ontstaan van een netwerk, mede doordat een groep via zo’n goed zichtbare voortrekker sneller een gezamenlijke identiteit kan ontwikkelen.

“Voor de ontwikkeling van een netwerk vormt het pioniersteam het startpunt.”

Soms is het *niet* nodig dat een pioniersteam bewust werkt aan de ontwikkeling van een community, namelijk als het pioniersteam binnen een *bestaande* community aan de slag gaat. Bijvoorbeeld als een pionier gaat optrekken met een groep tieners die toch al bij elkaar kwamen. Of als een pioniersteam van start gaat in een buurt waar iedereen elkaar toch al persoonlijk kent.

SOMS EEN UITDAGING

Voor sommige pioniersplekken is de ontwikkeling van een relatienetwerk een flinke uitdaging. Hun doelgroep heeft daar niet zoveel mee, mensen zijn soms wat individualistisch. Dat kan bijvoorbeeld als jouw pioniersteam werkt met mensen die Motivaction betitelt als de ‘opwaarts mobielen’.¹ Er zijn ook groepen mensen die juist smachten naar meer contact en naar vriendschappelijke relaties. Voor hen is een nieuw netwerk van mensen echt een cadeau. In andere contexten, zoals in dorpen op het platteland, is het sowieso vanzelfsprekend deel te zijn van een (dorps)gemeenschap; dag in dag uit leef je met elkaar mee en je komt elkaar dagelijks tegen.

Als jullie doelgroep totaal niet open blijkt te staan voor onderlinge relaties en het vormen van een netwerk kan het wijs zijn om daar dan niet al teveel energie in te steken. Dan kun je je ook meteen richten op ‘geloven verkennen’. Leg dan een uitdaging bij mensen neer die hen op individueel niveau intrigeert. Dan kan het gebeuren dat pas bij ‘kerkzijn ontdekken’ een verlangen of de noodzaak ontstaat voor onderlinge relaties. Wellicht niet omdat mensen daar zelf in eerste instantie voor kwamen, maar omdat mensen zich *vanuit en omwille van het christelijk geloof* met elkaar verbinden.

VRAGEN OM TE BESPREKEN

Als je met je pioniersteam wilt nadenken over de ontwikkeling van een netwerk kun je met elkaar de volgende vragen bespreken:

1. Zijn we als pioniersteam een voorbeeld voor hoe we hopen dat mensen in het netwerk met elkaar zullen omgaan? Hebben we oog voor elkaar, ook los van het pionieren?
2. In hoeverre staan de mensen op wie we ons richten open voor nieuwe relaties? Zijn ze daar actief naar op zoek, verlangen ze ernaar of zullen we er extra energie aan moeten besteden?
3. Kunnen mensen tijdens onze activiteiten elkaar persoonlijk leren kennen? Hoe dan?
4. Hebben we tijd en ruimte in ons eigen leven om relaties met *nieuwe* mensen aan te gaan?
5. Hoeveel activiteiten per jaar heeft onze doelgroep nodig om verbondenheid te ervaren en om onderlinge vriendschappen te laten groeien?
6. Organiseren we laagdrempelige activiteiten waarbij mensen anderen kunnen leren kennen, zonder dat ze direct en stevig met het christelijk geloof geconfronteerd worden?
7. Hoe stimuleren we dat mensen ook buiten onze activiteiten om contact hebben met elkaar?

www.protestantsekerk.nl/pionieren

Landelijk team pionieren

missionair@protestantsekerk.nl

030 880 1892

¹ Zie www.motivaction.nl/mentality/de-acht-mentality-milieus